

کتابهای کنکور
مهران

+تجزیه کامل لغات

واژگان عربی کنکور سطر به سطر

اول، دوم و سوم دبیرستان

مهران ترکمان

وازگان کربی

سال اول، دوم و سوم

مهران ترکمان

پیشگفتار

«منّت خدای را عزّوجلّ که طاعت‌ش موجب قربت است و به شکر اندرش
مزید نعمت....»

دوستان عزیز سلام!

بار دیگر توفیق شد که با تألیف کتابی در زمینه‌ی درس عربی در خدمت
شما باشم.

کتاب حاضر، بررسی لغات سطر به سطر عربی دبیرستان از نظر معنی،
تجزیه، متراffد، متضاد...) است که یک مجموعه‌ی کامل از واژگان را در
اختیار شما قرار می‌دهد و همچنین فواید زیر را برای شما در کنکور به
همراه دارد:

۱ تسهیل فهم متون، جملات، عبارات و... که موجب پاسخ‌گویی آسان‌تر
شما به این سؤالات می‌شود.

۲ کمک به حل ۳ تست تجزیه و ترکیب.

۳ کمک به حل برخی از تست‌های قواعد مانند معتلات.

چه کسانی می‌توانند از این کتاب استفاده کنند؟

این کتاب قابل استفاده برای تمامی دانش‌آموزان پایه اول دبیرستان و
همچنین دانش‌آموزان پایه‌های دوم، سوم در رشته‌های ریاضی، تجربی و
مهنمتر از همه، داوطلبان کنکور است.

قسمت‌های مختلف کتاب

مجموعه‌ی حاضر شامل سه بخش زیر است:

- ۱ مقدمه ← که قبل از بررسی واژگان مطرح شده و در آن به آموزش
تجزیه‌ی کلمه و بیان نکات مهم و کلیدی پرداخته شده است.
- ۲ واژگان سه سال دبیرستان ← در این قسمت به بررسی واژگان سه
سال از زوایای گوناگون پرداخته‌ایم.

۳ ضمایم → قسمت‌های مختلفی مانند کلمات مترادف، متضاد، افعال دو مفعولی، انواع حروف و...) در این بخش گنجانده شده است.

قبل از شروع به مطالعه‌ی کتاب حتماً به موارد زیر توجه کنید:

- ۱ کلمات بر وزن «فاعل» و «مفهول» اگر بر صفتی پایدار دلالت کنند صفت مشبهه هستند مانند «سالم» «معلوم» و ... .
اما با توجه به معیار قرار دادن کنکور سراسری، آن‌ها را اسم فاعل و اسم مفعول در نظر گرفته‌ایم.
- ۲ کلمات بر وزن «فعال» و «فعالة» اگر بر شغل دلالت کنند معمولاً به عنوان اسم مبالغه در نظر گرفته نمی‌شوند.
مانند: «سجان»: زندان‌بان
اما با توجه به کنکور سراسری همه‌ی آنها اسم مبالغه در نظر گرفته شده‌اند.
- ۳ اسم آلت یکی از مشتقات است که از کتب درسی جدید حذف شده است
اما، برای کامل بودن تجزیه‌ی اسم آن را مطرح کرده‌ایم.
- ۴ در برابر برخی کلمات یا در قسمتی از تجزیه‌ی آنها بیان شده است که فراتر از محدوده‌ی کتب درسی می‌باشد عنایت داشته باشید که یادگیری آن قسمت برای شما ضروری نیست.
مانند «المسکین» مشتق (فراتر از محدوده‌ی کتب درسی)
- ۵ یکی از قسمت‌های ضمیمه‌ی کتاب، بیان نکات فنّ ترجمه است؛ سعی کنید تا آن‌جا که ممکن است، آن‌ها را با دقت فراوان یاد بگیرید .
- ۶ اگر ترجمه‌ی عبارت، اصطلاح و یا شعری، دشوار به نظر رسیده باشد، آن عبارت به همراه ترجمه ذکر شده است.

تشکرناهه

در پایان از تمام کسانی که در آماده‌سازی این کتاب مرا یاری نمودند تشکر می‌کنم؛ از جناب آقای احمد اختیاری مدیر محترم انتشارات، جناب آقای مهندس محسن فرهادی مدیر هنری مجموعه، جناب آقای علی‌احمد زمانی حروف‌چین این اثر و همینطور سرکار خانم ریحانه شریفی کمال سپاس را دارم.

۵ **ختم به «ة» و «اء»:** هر کلمه‌ای که مختوم به «ة» و «اء» باشد، اسم است.

۶ **منادا بودن:** هر کلمه‌ای که منادا باشد قطعاً اسم است.
یا رجل / آیّها الرجل / یا علیٰ / یا رجل ایران

درسنامه

تقسیم‌بندی اسم از جنس

۱ مذكر

۲ مؤنث

۱ **حقيقي** ← اسمی که بر انسان یا حیوان نر دلالت می‌نماید و هیچ علامت تأییشی در آن وجود ندارد.

مثال رجل، علی، أب، بهزاد، دیک (خروس)،أسد (شیر)، ثعلب (روباه) و ...

۲ **مجازی** ← بر اشیائی دلالت می‌نماید که قوانین یک اسم مذكر درباره‌ی آن اجرا می‌شود.

مثال کتاب، قلم، جدار، بیت، مسجد

۱ **حقيقي** ← اسمی که بر انسان یا حیوان ماده دلالت می‌نماید. (ممکن است علامت تأییث داشته باشد و ممکن است علامت تأییث نداشته باشد.)

مثال فاطمه، مریم، دجاجة (مرغ)، بقرة (گاو ماده)

۲ **مجازی** ← اسمی که بر اشیائی دلالت می‌نماید که با آن مانند یک اسم مؤنث رفتار می‌شود.

مثال شجرة، منضدة، مدرسة، صحراء

أنواع مذكر

أنواع مؤنث

۳ **معنوی** ← اسمی است بر مؤنث دلالت می‌نماید اما هیچ علامت تأییشی در آن وجود ندارد. موارد زیر همگی مؤنث معنوی هستند:

۱ نام شهرها و کشورها: ایران، طهران، یثرب و ...

۱ بعضی از اسم‌های علم مؤنث: فریم، زینب، هند، نرجس

۲ اسم‌های مختص جنس مؤنث: ام، بنت، اُخت

۳ اسم اعضای زوج بدن: عین (چشم)، رجل (پا)،

۴ ید (دست)، کَفْ (کف دست)، اُذن (گوش)

قدم (پا، قدم)، ساعد (ساعد)، اِصْبَع (انگشت)

کَتْف (کتف)

۵ اسم‌های زیر:

شمس، ارض، نار، دار، حرب، بئر، ریح، قوس، عصا،

کأس، یمین، شمال، جهنم، فأس، روح، نفس

این اسم‌ی بصورت سمعی مؤنث هستند

(یعنی پاید حقْطَشُونْ کُنی!!)

۶ لفظی ← اسمی که بر مذکر دلالت می‌نماید ولی دارای علامت تأییث است.

مثال حمزة، طلحة، زکریاء، کسری و...

راستی ۳ یادم نُرقتَه

۷ ← محفظة، مدرسة

علامت‌های تأییث ← الف مقصوره (اگر زاید باشد) ← کُبْری، دنیا در اسم‌های مفرد ← اء (اگر زاید باشد) ← كَبْلَاء، صحراء

نکات و دام‌های آمورشی

۱ برای تشخیص مذکر یا مؤنث بودن یک کلمه باید به شکل مفرد آن توجه کنیم.

طلبة ← جمع «طالب» اسم است بنابراین مذکر است.

غُرف ← جمع «غرفة» است بنابراین مؤنث می‌باشد.

مدارس ← جمع «مدرسة» است لذا مؤنث می‌باشد.

ظواهر ← جمع «ظاهرة» است لذا مؤنث است.

عَمَلَة ← جمع «عامل» است بنابراین مذکر می‌باشد.

الدَّرْسُ الْأَوَّلُ؛

يَا رَبِّ...

بَهْ لَى من عطا كن

هَبْ ↪ فعل امر، للمخاطب، مجرد ثلاثي، مبني على السكون، مبني للمعلوم، متعدّ، معتل و مثال، من مادة (ه ب)

حُكْم دانش، علم

اسم، مفرد، مذكر، جامد، معرب، منصرف، صحيح الآخر، نكرة

أَحْقَنِي مرا به .... ملحق كن

الْحَقْ ↪ فعل امر، للمخاطب، مزيد ثلاثي (من باب افعال) بزيادة حرفِ، مبني على السكون، مبني للمعلوم، متعدّ، صحيح و سالم

نَكْتَه

اگر ضمير متكلّم «ی» نقش مفعول به داشته باشد، به آخر فعل، حرف «ن» اضافه می شود که به آن «نون وقاية» می گویند، این حرف نقشی ندارد و صرفاً جهت راحتی تلفظ می آید.

مَثَلٌ: الْحَقْ + ن + ي ↪ أَحْقَنِي
فعل حرف مفعول به
وقايه

الصَّالِحِينَ نيكوكاران

اسم، جمع سالم للمذكر، مشتق (اسم فاعل)، معرب، منصرف، صحيح الآخر، معرف بـأـل

قَوٌّ توامند کن، قوى کن

فعل امر، للمخاطب، مزيد ثلاثي (من باب تفعيل) بزيادة حرف، مبني على حذف حرف العلة، مبني للمعلوم، متعدّ، معتل و لفيف، من مادة (ق و ي)

جَوَارِحٍ اعضای بیرونی بدن

اسم، جمع التكسير (مفرده جارحة)، مؤنث، جامد، معرب، ممنوع من الصرف، صحيح الآخر، معرف بالإضافة

أُشَدَّدُ نيرومند کن

فعل أمر، للمخاطب، مجرد ثلاثي، مبني على السكون، مبني للمعلوم، متعدّ، صحيح و مضاعف

كلمات شراروف

- أَحَسَّ = شُعْرَب = حَسَّ = احساس کرد
- أَخْتَبَرَ = افْتَحَنَ = بَلَّا = فَتَنَ = امتحان کردن
- أَظْهَرَ = أَوْضَحَ = صَرَّحَ = آشکار کرد
- أَغْنِيَاءُ = مُتَرَفِّهُونَ = ثُرُوتَمَنْدَانَ = ثروتمندان
- الْبَسَ = سَتَرَ = كَسَى = پوشاند
- الْيَكَ = خُذْ = اقْبِضْ = بگیر
- أَنْصَتَ = سَكَّتَ = صَمَّتَ = ساکت شد
- أَنْيَقَةً = جَمِيلَةً = زَيْبَا
- أَهْلَ = صَالِحَ = مُسْتَأْهِلَ = جَدِيرَ = شایسته
- بِرٌّ = إِحْسَانَ = نِيَكَى
- بَعْثَ = نُشُورَ = بِرَانِگِيختَنَ
- بَلَّغَ = أَخْبَرَ = أَنْبَأَ = خبر داد، باخبر کرد
- تَحَدَّثَ = تَكَلَّمَ = صحبت کرد
- تَغَيَّرَ = تَحَوَّلَ = تَقَلَّبَ = تغییر کرد
- ثَمِينَ = باهظَ = گران
- جَرَى = سَالَ = جاری شد
- جَزِيلَ = كَثِيرَ = بَالِغَ = جَمِّ = بسیار، فراوان
- حَبِيبَ = خَلِيلَ = رَفِيقَ = صَدِيقَ = دوست
- حَدَثَ = وَقَعَ = روی داد، اتفاق افتاد
- حدیث = قول = کلام = ذِکر = سخن، گفته
- حدیثة = جَدِيدَةً = نُو
- حَذَرَ = جَنَبَ = بَايَنَ = اِبْتَعَدَ = دوری کرد، پرهیز نمود

مجموعه کتاب‌های جینی انتشارات مهروماه

این کتاب شامل معانی واژه‌های کتاب‌های درسی سال اول، دوم و سوم و تجزیه است که در پاسخ به تست‌های ترجمه و تعریف و مفهوم کنکور (۸ تست) کاربرد دارد. آشنایی با مطالب این کتاب فهم متن و درک مطلب (۴ تست) را تسهیل نموده و نیز در پاسخ به تست‌های تجزیه و ترکیب (۱۳ تست) موثر است. و علاوه بر این در تست‌های قواعد نیز نقش دارد.

این کتاب علاوه بر داوطلبان کنکور مرجع کاملی در زمینه معانی و تجزیه لغات عربی برای دانش‌آموزان مقاطع مختلف دبیرستان در امتحانات تشریحی می‌باشد.

در این کتاب می‌خوانید:

- معانی کلیه لغات به صورت سطر به سطر
- تجزیه کامل واژه‌ها
- فهرست واژه‌های متضاد و هم‌ادف
- نکات فن ترجمه
- معنی اصطلاحات دشوار
- نکات تجزیه
- فهرست واژه‌های مشابه و هم‌آوا

تلفن ۰۶۱۴۰۸۴۰۰-۷
پیامک ۰۶۰۰۷۲۱۲۰
www.mehromah.org

انتشارات مهروماه